

ת"פ 52732/07/18 - מדינת ישראל נגד חאדר עקל

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 52732-07-18 מדינת ישראל נ' עקל (עצור בפיקוח)

תיק חיצוני: 329466/2018

28.8.2022

לפני כבוד השופטת תמר בר-אשר

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

חאדר עקל (עצור בפיקוח)

הנאשם

בא-כוח המאשימה: עו"ד שי עציון (פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי))

עו"ד עיסא מוחמד (סניגוריה ציבורית)

בא-כוח הנאשם:

החלטה

החלטה בעניין בקשת ההגנה מיום 18.8.2022 להזמנת עשרים ואחד עדי הגנה לשיבת ההוכחות הקבועה יום 8.9.2022.

רקע ועיקרי העובדות הדרושות להחלטה הנדונה

2. הנאשם מואשם בעבירות חבלה בכוונה מחמירה, עבירות נשק, עבירת ירי באזור מגורים ועבירת שיבוש מהלכי משפט, אשר על-פי הנטען, נעברו ביום 5.6.2015. תחילה הוגש כתב האישום נגד שני בניו של הנאשם, מחמד ואימד (ת"פ (מחוזי ירושלים) 39086-06-15, שנדון לפני כבוד השופטת ר' פרידמן-פלדמן) (להלן - **ההליך המקביל**). הנאשם אותר רק בחודש יולי 2007 וכתב האישום הוגש נגדו ביום 23.7.2018.

מאז הגשת כתב האישום היו הנאשם ושני בניו מיוצגים באמצעות אותו עורך דין, אשר לאורך כל ההליך טען וחזר טען ואף התחייב כי לא יישמעו ראיות בהליך הנדון. כפי שטען והתחייב פעם אחר פעם, בין אם בניו של הנאשם יורשעו במסגרת ההליך המקביל ובין אם יורשעו, ההליך הנדון יסתיים בהסדר טיעון בהתאם לתוצאת ההליך המקביל. על התחייבות זו חזר בא-כוחו הקודם של הנאשם גם לאחר מתן הכרעת הדין מיום 23.9.2019 בהליך המקביל, שלפיה הורשעו הבנים, לאחר מתן גזר הדין מיום 20.1.2020 ואף לאחר הגשת הערעור של אחד הבנים, הן בעניין הרשעתו הן בעניין העונש שהושת עליו.

בשלב מסוים ולנוכח התמשכות ההליכים, נקבעו שני מועדי הוכחות במהלך חודש נובמבר 2020, אך לבקשת בא-כוחו

הקודם של הנאשם, מועדים אלו נדחו ליום 13.4.2021 וליום 20.4.2021.

ביום 11.2.2021 ניתן פסק-דין של בית המשפט העליון הדוחה את הערעור בעניין ההליך המקביל (ע"פ 1745/20 **עקל נ' מדינת ישראל** (11.2.2021)). למרות החלטות קודמות שלפיהן היה על בא-כוחו הקודם של הנאשם להגיש הודעה על תוצאת הערעור, לא הוגשה כל הודעה. בעקבות בדיקה יזומה שלי ולאחר שנוכחתי כי ניתן כאמור פסק-דין בערעור האמור, ניתנה ביום 1.3.2021 החלטה המורה לבא-כוחו הקודם של הנאשם להודיע אם יש להותיר על כנם את מועדי שמיעת ההוכחות שנקבעו. משלא הוגשה הודעתו, ניתנה החלטה נוספת מיום 22.3.2021, אשר בעקבותיה הוגשה ביום 24.3.2021 בקשה לשינוי שעת הדיון. רק ביום 4.4.2021 הוגשה בקשתו לשחרר אותו מייצוג הנאשם.

(תיאור מפורט של השתלשלות ההליכים עד השלב הזה, מובא בתגובת המאשימה לבקשה לשחרור מייצוג מיום 7.4.2021).

3. בסופו של דבר, בא-כוחו הקודם של הנאשם שוחרר מייצוג הנאשם ותחתיו מונה בא-כוחו הנוכחי. ישיבות הוכחות שבמהלכן נשמעו עדי התביעה התקיימו ביום 6.6.2021, ביום 2.11.2021 וביום 20.1.2022 (מועד שנקבע במהלך השבתון שלי). בדיון האחרון אף החלה שמיעת עדות הנאשם במסגרת פרשת ההגנה.

בתום הדיון נקבע בתיאום עם באי-כוח הצדדים (בהחלטה נפרדת מהפרוטוקול), כי שמיעת פרשת ההגנה תסתיים ביום 11.4.2022 וכי על ההגנה לוודא את התייצבות כל העדים מטעמה במועד זה.

ביום 18.3.2022 הוגשה בקשת בא-כוח הנאשם לדחיית ישיבת ההוכחות מטעמים אישיים, כמפורט בבקשה ובהסכמת המאשימה. לנוכח נימוקי הבקשה, נקבע בהחלטה מאותו יום כי ישיבת ההוכחות תידחה ליום 8.9.2022.

4. ביום 18.8.2022, **במהלך פגרת הקיץ בבתי המשפט**, הוגשה בקשתה הנדונה של ההגנה, להזמנת עשרים ואחד עדי הגנה, שכותרתה "**בקשה דחופה ביותר להזמנת עדים**".

בהיעדר כל פירוט או הסבר בבקשה בעניין מי מהעדים ומדוע הזמנתו דרושה, נקבע בהחלטה שניתנה עוד באותו יום כי **"הגשת בקשה באיחור כה משמעותי אינה הופכת את הבקשה לדחופה או ל'דחופה ביותר'". זאת בייחוד בהתחשב בכך שהדיון האחרון היה ביום 20.1.2022 ומלכתחילה נקבע כי פרשת ההגנה תישמע ביום 11.4.2022 (מועד שנדחה לבקשת ההגנה).**

בעניין עצם הבקשה, הופנתה ההגנה אל הוראות סעיף 1 בפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א-1971 (להלן - **פקודת הראיות**) וסעיף 106(א) בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - **חוק סדר הדין הפלילי**), שאליהם עוד נידרש בהמשך הדברים. בעניין זה נקבע כי **"לנוכח מספר עדי ההגנה שהזמנתם מבוקשת ובהתאם להוראות החוק האמורות, הבקשה להזמנת העדים תיבחן בכפוף לכך שבא-כוח הנאשם יפרט בעניין**

כל אחד מהעדים מדוע עדותו דרושה ומדוע יש בה כדי להועיל לבירור השאלות הטעונות הכרעה. פירוט כאמור, יוגש עד יום 23.8.2022."

תגובת ההגנה הוגשה ביום 21.8.2022 (הוגשה ביום שישי, 19.8.2022, אך נקלטה והועברה לעיוני ביום ראשון, 21.8.2022). בהתאם להחלטה ממועד זה, תגובת המאשימה הוגשה היום, 28.8.2022 (אף היא הוגשה ביום שישי, 26.6.2022, אך נקלטה והועברה לעיוני היום).

דין והכרעה

היעדר הצדקה לדון בבקשה במהלך הפגרה

5. כאמור בהחלטה מיום 18.8.2022, לא היה כל מקום או הצדקה להגשת הבקשה הנדונה באיחור כה משמעותי, שבעה חודשים לאחר ישיבת ההוכחות האחרונה ועשרים ואחד יום לפני מועד ההוכחות שנקבע לפני חודשים רבים. על אחת כמה וכמה לא הייתה כל הצדקה להגשתה במהלך פגרת הקיץ בבתי המשפט. אף יש לתמוה על התעלמות ההגנה מעניין זה בתגובתה מיום 21.8.2022.

כידוע, על-פי תקנה 2 בתקנות בתי המשפט (פגרות), תשמ"ג-1983 (להלן - **תקנות הפגרות**) במהלך הפגרה ידון בית המשפט רק בעניינים מסוימים אשר נשיא בית המשפט הנוגע בדבר קבע לגביהם במפורש כי יידונו במהלך הפגרה או **"בעניין מסוים... אשר אינו סובל דחייה"**. על כך מוסיפה תקנה 3 בתקנות אלו כי במהלך הפגרה יידונו גם סוגי עניינים שלגביהם קבע מנהל בתי המשפט כי יידונו במהלך הפגרה. בדומה להודעות מנהל בתי המשפט שפורסמו בעבר, גם השנה פורסמה הודעה בעניין במסגרת **"הוראות מנהל בתי המשפט בדבר סוגי עניינים שישמעו בתקופת הפגרה ובדבר פעילות מזכירות בתלי המשפט ובתי הדין לעבודה בימי שישי, ערבי חג, ימי זיכרון ובתקופת פגרה"**, מיום 22.5.2022 (להלן - **הודעת מנהל בתי המשפט**). סעיף 2(א) בהודעת מנהל בתי המשפט מונה רשימה של תשעה סוגי עניינים פליליים אשר יידונו בבתי המשפט המחוזיים במהלך הפגרה. בקשה להזמנת עדים אינה נמנית עם אותה רשימה ארוכה של עניינים.

נמצא אם כן, כי לא הוגשה בקשה לדון בבקשה הנדונה בהתאם לתקנה 2 בתקנות הפגרות; אין מדובר בעניין **"אשר אינו סובל דחייה"**; ואף אין מדובר בעניין הנמנה עם הנושאים המנויים בהודעת מנהל בתי המשפט. די אפוא, בכך כדי להימנע מלדון בבקשה הנדונה במהלך הפגרה.

למעלה מהדרוש ולפנים משורת הדין, בחנתי את הבקשה לגופה לנוכח התגובות שהוגשו.

בחינת הבקשה לגופה

6. סעיף 1 בפקודת הראיות, שעניינו "סמכות להזמין עדים", קובע לאמור:

(א) מותר להזמין כל אדם ליתן עדות שהיא קבילה ושייכת לעניין; והוא, כשאין הוראה אחרת בפקודה זו.

(ב) בית המשפט רשאי, לפי שיקול דעתו, לסרב להוציא הזמנה אם אין בה צורך או אם ראה שנתבקשה למטרה שאיננה גילוי האמת.

הוראה דומה קבועה בסעיף 106(א) בחוק סדר הדין הפלילי, שעניינו "הזמנת עד", שזו הוראתו:

בית המשפט יזמין, לבקשת בעל דין, כל אדם להעיד במשפט, זולת אם היה סבור שאין בהזמנת אותו אדם להועיל לבירור שאלה הנוגעת למשפט, וכן רשאי בית המשפט להזמין עד מטעמו.

שתי הוראות אלו מסמיכות את בית המשפט שלא להיעתר לבקשה להזמנת עד מטעם מי מבעלי הדין, אם עדותו אינה "שייכת לעניין", אם "אין בה צורך" או אם אין בה כדי "להועיל לבירור שאלה הנוגעת למשפט". בהתאם לכך, אם עדותו של עד מסוים אינה דרושה, אם נמצא כי אין בה כדי לסייע להכרעת המחלוקות ואף נמצא כי היעדרה אינו עלול לגרום לעיוות דין, כי אז מוסמך בית המשפט שלא להיעתר לבקשה להזמנת אותו עד (ראו: ע"פ 1280/06 כרמלי נ' מדינת ישראל (1.3.2007), כבוד השופט א' רובינשטיין, פסקה ז. כך במיוחד אם נמצא כי נושא העדות שלגביו מוזמן העד הוא בגדר נושא צדדי או נלווה, שאינו קשור במישרין, אם בכלל, לעבירות שבהן מואשם הנאשם (ע"פ 6586/98 אלסיבצקי נ' מדינת ישראל (18.5.1999), כבוד השופט י' קדמי, פסקה 4.א; רע"פ 4018/07 כהן נ' מדינת ישראל (8.5.2007), כבוד השופט א' רובינשטיין, פסקה ג(2)).

אף אין די באמירה כי העדות רלוונטית או דרושה. שכן, יש להצביע על "טעם אמיתי... לזמן את העדים" וכן להראות "במה יהיה בעדותם כדי להועיל ולשפוך אור על התיק הלכה למעשה מעבר לאמירה שבעבור כך מתבקשת הזמנתם" (בג"ץ 4311/10 וינברג נ' בית-המשפט לעניינים מקומיים בתל-אביב-יפו (22.6.2010), כבוד השופט ס' ג'ובראן (להלן - עניין וינברג)).

במילים פשוטות, על המבקש להזמין עד להראות כיצד עדותו תועיל "הלכה למעשה". אין די באמירה כי עדותו תועיל אלא יש להראות במה תועיל. כך גם בין השאר, יש להראות כי מדובר בעדות אשר נועדה "לבירור שאלה הנוגעת למשפט" (סעיף 106(א) בחוק סדר הדין הפלילי), בשונה מעדות בעניין צדדי שאינו רלוונטי. בעניין זה הכלל הוא כי "להבדיל משאלות רלוונטיות, הכלל לגבי שאלות 'בעניינים צדדיים', הוא שהתשובה עליהן היא 'סופית' לאמור: שאין מתירים הבאת ראיות, לרבות הצגת שאלות לעדים, במטרה לסתור את התשובה ולהפריכה" (י' קדמי, על הראיות, חלק רביעי, מהדורה משולבת ומעודכנת, התש"ע-2009, עמ' 1969. עוד על הכלל וחריגיו ראו שם, עמ' 1971-1969 והפסיקה הנזכרת שם (להלן - קדמי)).

7. הבקשה להזמנת העדים תיבחן אפוא, באופן פרטני לנוכח הוראות החוק וההלכות שעל עיקריהן עמדנו וכן לנוכח הנטען בתגובת ההגנה ובתגובתה של המאשימה (מספרי העדים שלהלן הם על-פי מספריהם בבקשה מיום 18.8.2022).

8. א. עד מס' 1 אברהים עקל; עד מס' 2 עבאס עקל - נימוקי ההגנה: לגבי כל אחד מעדים אלו טענה ההגנה כי הוא "מתגורר במקום האירוע ועדותו רלוונטית" וכן כי שניהם הזמנו להעיד בהליך המקביל ואף העידו.

עמדת המאשימה: בשל היעדר יכולת להעריך אם העדים רלוונטיים, לא התנגדה להזמנה.

החלטה: לא ניתן לומר כי עדות היא רלוונטית בשל היותה רלוונטית. כמו כן, עין בעובדה שמדובר בעדים שהעידו בהליך המקביל כדי להצביע בהכרח על כך שעדויותיהם רלוונטיות. לפיכך ובהיעדר הסבר מדוע עדים אלו רלוונטיים, הבקשה להזמנתם נדחית.

ב. עד מס' 3 אליאס עקל - נימוקי ההגנה: מדובר באח של הנאשם שאמור להעיד בעניין הסולחה שהייתה לאחר האירוע.

עמדת המאשימה: הליכי הסולחה אינם רלוונטיים.

החלטה: כפי שטענה המאשימה, אכן מדובר בעדות שאינה רלוונטית ולפיכך הבקשה להזמנתו נדחית.

ג. עד מס' 4 פואד טורי; עדה מס' 9 דינה אלעמורי - נימוקי ההגנה: שניהם אמורים לתמוך בטענת הנאשם כי לא נכח במקום האירוע במהלך התרחשות הירי הנטען.

עמדת המאשימה: בשל היעדר יכולת להעריך אם העדים רלוונטיים, לא התנגדה להזמנה.

החלטה: לנוכח הנמקת ההגנה ובהיעדר התנגדות מצד המאשימה, הזמנתם מאושרת.

ד. עד מס' 5 אסמאעיל ג'בר; עד מס' 6 סופיאן אלעמורי; עדה מס' 7 ודיעה ג'בר - נימוקי ההגנה: עדים מס' 5 ו-7 הם הוריה של ראוייה ג'בר (עדת תביעה ולהלן - ראוייה) ואילו עד מס' 6 הוא גיסה. עדותם דרושה להוכחת טענת הנאשם כי עדותה היא עדות שקר. ברשות הנאשם ישנן אמרות חוץ של עדים אלו.

עמדת המאשימה: בשל היעדר יכולת להעריך אם העדים רלוונטיים, לא התנגדה להזמנה.

החלטה: ככלל, עדות "המכוונת להשמיט את הבסיס מתחת למהימנותו של עד", היא בגדר עדות שעניינה "שאלה בעניין 'צדדי'" (קדמי, עמ' 1969, פסקה א), אשר לא תתאפשר, זולת אם "יש לה השלכה 'מיידית וישירה' על מהימנותו של עד; והיא ניתנת להוכחה פשוטה, ברורה וחד משמעית ואינה כרוכה בהארכה בלתי סבירה של הדין" (שם עמ' 1970, פסקה ג(2)). אולם הכלל הוא כי אף אם עדות זו תורשה, הדבר יתאפשר "אך ורק כאשר הראיה המכחישה מתייחסת במישרין ועל פניה לתשובה שאותה היא באה לסתור" (שם, פסקה ג(3)). לפיכך, לנוכח הנמקת ההגנה ובהיעדר התנגדות מצד המאשימה, הזמנת עדים אלו מאושרת, אך עדותם תוגבל לעדות ממוקדת רק בעניין האמור.

ה. **עד מס' 8 עיסא ג'בר - נימוקי ההגנה:** מדובר בראש המועצה המקומית אבו גוש, שאמור להעיד בעניין הליכי הסולחה שהיו לאחר האירוע אשר "בהם התברר כי גרסת העדה ראוייה הנה שקרית".

עמדת המאשימה: הליכי הסולחה שהתקיימו לאחר האירוע אינם רלוונטיים לבירור האשמה.

החלטה: כטענת המאשימה, אכן מדובר בעדות שאינה רלוונטית ובהיעדר הנמקה מפורטת, אף לא מן הנמנע כי מדובר בעדות מפי השמועה. לפיכך הבקשה להזמנתו נדחית.

ו. **עד מס' 10 עו"ד מוחמד שלבי - נימוקי ההגנה:** גבה אמרות חוץ מחלק מעדי ההגנה בתיק.

עמדת המאשימה: אם עדי ההגנה מוזמנים להעיד, אמרות החוץ שניתנו בפני העד אינן רלוונטיות ולכן אין מקום להזמנתו.

החלטה: מנימוקי המאשימה, אכן מדובר בעדות שאינה רלוונטית ולפיכך הבקשה להזמנתו נדחית.

ז. **עד מס' 11 בהאא רמזי חויס - נימוקי ההגנה:** עד ראיה שנכח בבית החולים עם הגעת הנפגע "ועדותו רלוונטית ביותר".

עמדת המאשימה: מהנמקת ההגנה לא ברור מדוע העדות רלוונטית.

החלטה: כפי שטענה המאשימה, כלל לא ברור איזו רלוונטיות ישנה לעדות זו. אין די באמירה כי עדות היא רלוונטית כדי להפוך אותה לרלוונטית. הבקשה להזמנתו נדחית.

ח. **עדה מס' 12 בהאן רמזי חויס - נימוקי ההגנה:** עדותה רלוונטית להוכחת טענת הנאשם כי עדותה של ראוייה שקרית.

עמדת המאשימה: בשל היעדר יכולת להעריך אם העדה רלוונטית, לא התנגדה להזמנה.

החלטה: לא ברור מי העדה וכאמור, לא ניתן לומר כי עדות היא רלוונטית בשל היותה רלוונטית. לפיכך ובהיעדר הסבר כאמור, הבקשה להזמנתה נדחית.

ט. **עדה מס' 13 תגריד חוים - נימוקי ההגנה:** עדותה רלוונטית להוכחת טענת הנאשם כי עדותו של אסמעיל (עד תביעה) במשטרה שקרית.

עמדת המאשימה: בשל היעדר יכולת להעריך אם העדה רלוונטית, לא התנגדה להזמנה.

החלטה: לא ברור מי העדה וכאמור, לא ניתן לומר כי עדות היא רלוונטית בשל היותה רלוונטית. לפיכך ובהיעדר הסבר כאמור, הבקשה להזמנתה נדחית.

י. **עד מס' 14 מחמד רמזאן חוים; עד מס' 16 יוסרי טביה - הודעת ההגנה:** ההגנה חזרה בה מבקשתה לזמן שני עדים אלו.

יא. **עד מס' 15 בסאם אבו הליל - נימוקי ההגנה:** השתתף בהליכי הסולחה ועדותו רלוונטית להוכחת טענת הנאשם כי עדותו של אחמד עקל (עד תביעה) שקרית.

עמדת המאשימה: המאשימה לא נקטה עמדה בעניין עדות זו, אך כאמור וככלל, המאשימה טענה כי הליכי הסולחה אינם רלוונטיים לבירור האשמה.

החלטה: אין רלוונטיות לעדויות בעניין הליכי הסולחה ובהיעדר הנמקה מפורטת, אף לא מן הנמנע כי מדובר בעדות מפי השמועה. הבקשה להזמנתו נדחית.

יב. **עדה מס' 17 ולא ח'דר קסאונה; עד מס' 20 האני הט; עד מס' 21 פואד - נימוקי ההגנה:** עדה מס' 17 היא בתו של הנאשם, אשר בעדותו העיד בעניין תלונה שהיא הגישה נגד העד ליית' עקל (עד תביעה), אשר נטען כי הוא עומד ברקע האירוע נושא האישום. עדים מס' 20 ו-21 הם חוקרי משטרה שעדותם דרושה בעניין חקירת התלונה האמורה.

עמדת המאשימה: מדובר בעדויות שאינן רלוונטיות לשאלות שבמחלוקת. אם אין טענת צורך, תלונת בתו של הנאשם כלפי ליית' כלל אינה עומדת להכרעה בהליך הנדון. ממילא גם עדויות השוטרים אינן רלוונטיות.

החלטה: אכן, מדובר בעניין צדדי מובהק (ראו: קדמי, שם), אשר אין לו רלוונטיות לשאלות הטעונות הכרעה ומכל מקום, ההגנה לא הראתה אחרת. לפיכך הבקשה להזמנת עדים אלו נדחית.

יג. **עד מס' 18 חוסאם מרעב; עד מס' 19 מוחמד אלמשני - נימוקי ההגנה:** עדים אלו נועדו לתמוך בטענת הנאשם כי בנו איאד מוחמד לא נכח במקום האירוע בזמן התרחשותו וכן נטען, כי ברשות הנאשם אמרות חוץ של שני העדים.

עמדת המאשימה: עדותם אינה רלוונטית לשאלות שבמחלוקת מאחר שאיאד (בנו של הנאשם) אינו נאשם בהליך הנדון ואילו עניינו כבר הסתיים בהרשעתו במסגרת ההליך המקביל.

החלטה: מנימוקי המאשימה, אכן מדובר בעדות שאינה רלוונטית ולפיכך הבקשה להזמנתו נדחית.

סיכום

9. לנוכח כל האמור, **העדים שהזמנתם מאושרת הם רק חמשת העדים הבאים:** עד מס' 4 פואד טורי; עד מס' 5 אסמאעיל ג'בר; עד מס' 6 סופיאן אל עמורי; עד מס' 7 ודיעה ג'בר; עד מס' 9 דינא אלעמורי.

10. כאמור לעיל, הבקשה הוגשה בשיהוי ניכר, באיחור עצום ואף הוגשה במהלך הפגרה, ללא כל בקשה לדון בה במהלך הפגרה ופלי לנמק את ההצדקה לדון בכך במהלך הפגרה. מטעמים אלו, מאחר שבמהלך הפגרה מזכירות בית המשפט אינה צריכה לטפל בעניינים שאינם דחופים, **הבקשה להזמנת העדים באמצעות המזכירות נדחית.**

על ההגנה להזמין את חמשת העדים האמורים בעצמה.

תשומת לב ההגנה מופנית לכך שעליה לוודא את התייצבות העדים מטעמה. במקרה של אי הזמנה כנדרש והיעדר אישור מסירה, לא תתאפשר הזמנה חוזרת.

המזכירות תמציא את ההחלטה אל באי-כוח הצדדים.

ניתנה היום, א' באלול התשפ"ב, 28 באוגוסט 2022, בהיעדר הצדדים.

**תמר בר-אשר,
שופטת**